

KADIN ve ÇEVRE

Konumuza geçmeden, kısaca "Çevre" ve "Çevre Sorunları" ile ilgili bilgilerimizi tazelemekte yarar görüyorum.

Anımsayacağınız gibi çevreyi "En geniş tanımıyla her şeydir" diye tanımlamıştık.

Bu kadar kapsamlı bir konuyu incelemeden önce bir sınıflandırma yaparak konuyu daha anlaşılır bir hale getirebiliriz.

Çevreyi birkaç şekilde sınıflandırmak olası. Örneğin;

"YAKIN ve UZAK ÇEVREMİZ" gibi bir sınıflandırma yapabiliriz.

Daha ayrıntılı bir sınıflandırma ise;

A) FİZİKİ VE BİYOLOJİK ÇEVRE,

B) SOSYAL VE KÜLTÜREL ÇEVRE, şeklinde olabilir.

FİZİKİ VE BİYOLOJİK ÇEVREMİZDE Canlı ve cansız tüm varlıklar, ısı, nem, rüzgar gibi etmenler bulunur.

SOSYAL VE KÜLTÜREL ÇEVREDE İSE, Gelenek ve göreneklerimiz, iyi ve kötü alışkanlıklarımız gibi kavramlar vardır.

Fiziki ve biyolojik çevremiz nasıl kirleniyorsa, sosyal ve kültürel çevremizde de kirlenmeler olabilmektedir. Örneğin, uyuşturucu alışkanlığı veya bir zamanlar kamuoyuna yansıyan şekliyle, gece kulüplerinde sanatçının üzerine peçeteleri atmak, parasını ödeyerek de olsa masa örtülerini veya garsonun ceketini yakmak gibi davranışlar birer sosyal çevre kirliliği, sosyal bir çevre sorunudur.

ÇEVRE SORUNU ise;

"İnsan faaliyetleri sonucu yaşam ortamında oluşan her türlü olumsuzluğa ÇEVRE SORUNU denir." diye tanımlanabilir.

Hızlı nüfus artışı, tüketimin artması, sanayileşme, tüketim alışkanlıklarının değişmesi ve bütün bunlara bağlı olarak ülkelerin doğal ve kültürel varlıklarını etkileyen kirlenmeler, günümüz insanının en önemli sorunları haline gelmiştir.

Hava, su, toprak kirliliği, gürültü, fauna ve florada yaşanan olumsuzluklar, pestisid kirlenmeleri, çarpık kentleşme ve ormanların yok oluşu bu sorunlardan hemen akla geliveren birkaç tanesidir.

Çevre sorunlarının nedeni insanlar olduğuna göre çözümü de insanlar bulmak zorundadır.

Toplumunu oluşturan her birey çevre sorunları konusunda bilgilenmek, bilinçlenmek ve çevresindekileri bilinçlendirmekle yükümlüdür. Çevre, yasa ve yasaklamalarla değil, bilgi ve sevgiyle korunabilir.

İşte bu noktada KADIN'a her şeyden önce bir birey olarak çevre sorunları ile mücadele etmek düşüyor. Kadınlar ve erkekler olarak bu toplumda birlikte yaşadığımızı göre çevre sorunları ile de birlikte mücadele etmeliyiz.

Ancak çevre sorunları ile mücadelede KADIN'ın yaradılışından ve toplumda üstlenmiş olduğu rolden kaynaklanan farklı görevleri olduğunu düşünüyorum.

Bir genelleme yaparsak ülkemizde kadın, zamanının önemli bir kısmını evde geçirmekte, çocukları ile daha uzun bir süre birlikte olmakta ve onların özellikle okul öncesi eğitiminde daha etkin bir rol almaktadır.

Öteyandan kadın yaradılış olarak barıştan yanadır. Şiddet yanlısı değildir.

Bu iki özellik KADIN'a çevre eğitiminde önemli olanaklar sağlamaktadır. İşte bu iki noktadan hareketle KADIN'ın çevre koruma çabalarına ve çevre eğitimine ne gibi katkılar sunabileceğine bir bakalım;

ÇOCUKLARIN ÇEVRE EĞİTİMİNDE KADIN

Araştırmalar göstermektedir insan bütün bir yaşam boyu öğreneceklerinin çok önemli bir kısmını okul öncesi çağda öğrenmekte ve bu eğitim kademesinde annenin çok önemli bir rolü bulunmaktadır.

Okul öncesi çevre eğitimi, okul dönemindeki çocuklar için uygulanan çevre eğitim programlarının basitleştirilmiş bir şekli olmayıp, ondan çok daha fazla bir şeydir. Okul öncesi bir çocuğun Dünya'yı algılaması ve öğrenme şekli, büyük çocuklardan çok farklıdır.

Çocuklarımıza doğa sevgisi bu çağda aşılabilir. Bitki ve hayvanlarla dost olmak, onları sevmek, onlara zarar vermemek gibi alışkanlıklar çocuğa bu yaşta verilebilir ve bu bir ömür boyu sürer.

Yine araştırmalar göstermiştir ki evde hayvan beslemek çocuklar üzerinde çok olumlu etkiler yapmaktadır. Ama hayvan beslemenin özellikle ev hanımına bir takım ek işler getireceği de bir gerçektir.

Yerlere çöp atmamak, yine yerlere tükürmemek gibi temizlik alışkanlıkları çocuklara bu yaşta kazandırılır.

Tüketim alışkanlıklarının şekillendirilmesi, savurganca davranmamak, tutumlu olmak, suyu, elektriği açık bırakmamak, tabağında yemek artırmamak, gereksiz olanı tüketmemek gibi alışkanlıkların edinilmesi, çocukları etkileyen bazı televizyon reklamlarının olumsuz etkilerinin giderilmesi de küçük yaşlarda çok daha kolay ve etkin olmaktadır.

Bütün bunlarda anne olarak KADIN'a önemli görevler düşmektedir.

EV HALKININ ÇEVRE EĞİTİMİNDE KADIN

KADIN toplumsal rolü gereği ev halkının eğitiminde de önemli rol oynar. Evde doğaya dost ürünlerin tüketilmesi, tasarrufun özendirilmesi, çöplerin kaynağında ayrıştırılması, evde çiçek ve hayvan yetiştirilmesi, evde kullanılan kimyasalların (deterjan, tuz ruhu, böcek öldürücüler vb.) bilinçli kullanımı, hafta sonu gidilen pikniklerde çevrenin kirletilmemesi, doğaya dost alışkanlıkların kazandırılmasında da KADIN önemli bir rol üstlenebilir.

ŞİDDETE KARŞI KADIN

Kadının barıştan yana olduğunu söylemiştim. Galatasaray'ın veya Milli Takımımızın başarılarında sokaklarda silah atan kadın olduğunu sanmıyorum.

Silahlı seven bir toplum olmamızın (erkeklerden söz ediyorum) çocukluk yaşlarında şekillendiğini düşünüyorum. Erkek çocuklarımıza tabanca, tüfek gibi oyuncaklar alarak, onlara şiddet yanlısı dizileri, filmleri izlettirerek veya izlemelerini önlemeyerek, vurdu kıldı resimli romanları okutarak, aslında bir ömür boyu sürecek olumsuzluklara neden oluyoruz. Anne olarak kadın, çocuğun eğitimine yukarıda sayılan olumsuzlukları önleyici bir rol üstlenebilir.

NÜFUS VE KADIN

Hızlı nüfus artışı tüketimi, tüketimin artışı, sanayileşmeyi, sanayileşme de çevre sorunlarını getirmektedir. Nüfus'un planlanmasında ve kontrolünde de kadının etkin rolü olabileceğini hatırlatmalıyım.

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN BAZI KONULAR

Deterjanlar aslında kimyasal maddelerdir ve çevreye zarar verirler. Gereksiz ve fazla kullanılmamalıdır.

Piller ve kullanılmayan ilaçlar zehirli atıklar içerirler. Bunların çöpe atılması kimyasal kirliliğe ve çevre sorunlarına yol açmaktadır.

Çocuklarımıza anlattığımız masallara, okutacağımız masal ve hikaye kitaplarına çok dikkat etmeli ve bunları önce kendimiz okumalı doğaya dost olmayan mesajlar içeriyorsa çocuklarımıza okutmamalıyız.

Örneğin; Bir çocuk klasiği olarak sunulan "Kırmızı Başlıklı Kız" isimli hikayede, anneannesini ziyaret için ormana giden çocuğa ormandaki patikanın tehlikeli olduğu belirtilmekte, orman tehlikeli ve gidilmemesi gereken bir yer olarak anlatılmaktadır. Hikayede sözü edilen kurt ise kötü niyetli, hilekar, zarar verici kurnaz bir hayvan olarak karakterize edilmektedir. Hikayede bir de kurdu öldürdüğü için kahraman olan bir oduncu vardır. Bu hikayede çevreyle ilgili olarak ne yazık ki olumsuz mesajlar verilmektedir. Orman ve doğa korkulacak birşey gibi gösterilmiş, kuvvet kullanarak kahraman olunabileceği vurgulanmıştır.

Ders kitaplarında da bazı hayvanlardan "Av Hayvanları", "Kürk Hayvanları" diye bahsedilmektedir. Hiçbir hayvan avlanmak için ve kürkünden insanlar yararlınsın diye yaratılmamıştır. Bu gibi yanlış ve zararlı söylemler ders kitaplarından çıkartılmalı, alışkanlıkla dahi olsa artık söylenmemelidir.

Cocuklarımıza;

- * Doğal bir çevrenin var olduğu,
- * İnsanların bu doğal çevrenin bir parçası olup ona bağımlı olduğu,
- * İnsan etkinliklerinin doğal çevre üzerinde etkisi olduğu,
- * Çevrenin; bilinmesi ve kendisinden ders alınması, kendisine karşı sorumluluk duyulması gereken bir olgu olduğu öğretilmelidir.
- * Hayvanları kötüleyen veya onları olumsuzlayan ifadelerden kaçınılmalıdır.

Çevreye duyarlı ve sorumlu bir toplum oluşturmak büyük oranda çocuklarımızın eğitim yöntemlerini değiştirebilmemize bağlıdır. Çocukluk çağındaki çevre eğitimi, ilk aşamada çevre bilincinin ve bununla ilgili sorumluluğun gelişimini sağlayacak, toplum olarak doğal yaşamla ilişkimizi düzeltecektir.

Elbette bütün bunları kadınlardan beklemek yanlış olur. Ama şunu da unutmamak gerekir ki KADIN'ın toplum eğitimindeki rolü ve gücü de yadsınamaz.

Yararlanılan Kaynaklar:

Okul Öncesi Çevre Eğitimi - Çevre Koruma ve Araştırma Vakfı Yayını

